

Komplex területi történelmi emlékverseny a Reformáció 500. évfordulójának tiszteletére

1. A szókeresőben a reformáció korszakára jellemző tíz fogalmat rejtettünk el. A szavak bármilyen irányban elhelyezkedhetnek. Karikázd be a fogalmakat, és írd le meghatározásaikat!

S É L E D N E R L E E V E L E X
 P Z G R Y L W O M C U R O X E W
 W Q N S S N X K N R O M G C Y R
 W Z X X A J P Á E T F C U B S U
 M C E D U S K F Á O Z J R Z Z V
 B R U H V I O K W K R Z J S Ó D
 H T R P L R I G S A Q R A R S A
 X J Z G M D D M M H U C O N Z T
 Y W N Á É K T A Q T O I W L É I
 P A T R E F O R M Á C I Ó Ū K V
 F U P F D R Q K V M W K L Z Q T
 S F S M S G B J N Y F G C Ö E I
 Z F D I B R Z H Q Q D Z W V E H
 M O C S B O A U U K U B T D C C
 A L U D É C Ú S C Ú B Y J Ū N S
 A A Q E N Y R U C Q J M F M B Z

FOGALOM	MEGHATÁROZÁS
1.	....
2.	....
3.	....
4.	....
5.	....
6.	....
7.	....
8.	....
9.	....
10.	....

2. A térkép segítségével egészítsd ki a meghatározásokat! Írd be a meghatározások betűjelét a térképre!

- A hagyomány szerint ebben a városban tüzte ki Luther 95 tételét: .....
- György lovag néven ebben a várban rejtőzött el Luther, itt fordította németre az Újszövetséget: .....
- Az anglikán egyház központja: .....
- Ebben a városban tagadta meg Luther tanainak visszavonását 1521-ben:.....
- A katolikus egyház központja: .....
- Ezt a várost akarta istenfélő városként Kálvin újjá szervezni: .....
- Méliusz Juhász Péter püspök a kálvinista Rómává tette: .....
- Ebben a városban protestáltak az evangélikus hercegek 1529-ben: .....

Jelöld be az alábbi két helyet a térképen!

- 1555-ben itt hirdették ki az „akié a föld azé a vallás elvet”: .....
- 1568-as országgyűlésén itt tették lehetővé Európában először szabad vallásgyakorlást: .....

3. Olvasd el a híres reformátorok rövid életrajzát (57-64. old) az 500 éve reformáció című segédanyagból! Nevezd meg a fogalmakhoz köthető személyt!

- Vihar, német Biblia-fordítás, Worms: .....
- Ágostai Hitvallás, Németország tanítómestere, Tübingen:.....
- Kolbászosztás nagybőjtök, kappeli csata, Zürich:.....
- A keresztény vallás rendszere, száműzetés, presbitérium: .....
- Német-római császár, birodalmi átok, speyeri protestálás:.....

4. Olvasd el a „Hőskorszak úttörői” (45-49. old.) című fejezetet az 500 éve reformáció című segédanyagból, illetve az alábbi linken található szócikket a magyar reformáció főbb alakjairól és válaszolj a kérdésekre!

https://hu.wikipedia.org/wiki/A_reform%C3%A1ci%C3%B3_Magyarorsz%C3%A1gon

- a) Nevezz meg a török uralta területek reformátorai közül kettőt!
.....
- b) Nevezz meg Erdély reformátorai közül kettőt!
.....
- c) Nevezz meg a Királyi Magyarország reformátorai közül kettőt!
.....
- d) **Melyik magyar hitújítót rejtik az alábbi meghatározások?**

A magyar Luthernek is nevezik: .....

A kálvinista egyház alapítója Debrecenben: .....

Először fordította magyarra a teljes Bibliát: .....

Kidolgozta az 1568-as vallási türelmet biztosító törvényt,
megalapította az unitárius egyházat: .....

Protestáns lelkész, leghíresebb műve a Száz fabula: .....

5. Minden évszámhoz egy európai és egy magyarországi esemény kapcsolódik. Írd a megfelelő események betűjelét a megfelelő évszám után!

- a) Nándorfehérvár török általi elfoglalása
- b) Bécsben kinyomtatják Werbőczy István szokásjog gyűjteményét a Hármaskönyvet
- c) Kivégzik Bornemissza Gergelyt egri várkapitányt, az 1552-es ostrom hőst
- d) A török hadak Bécset ostromolják
- e) Kálvin a száműzetésből visszatér Genfbe
- f) A speyeri birodalmi gyűlésen az evangélikus fejedelmek protestálnak
- g) A török csellel elfoglalja Budát
- h) Augsburgban megszületik a vallásbéke
- i) Luther nyilvánosságra hozza 95 tételét
- j) A wormszi birodalmi gyűlésen V.Károly birodalmi átokkal sújtja Luthert

1517: .....

1521:.....

1529:.....

1541:.....

1555:.....

6. Olvasd el és válaszolj Szegedi Kis István református teológus életével kapcsolatos kérdésekre!

A török hódoltság területén Szegedi Kiss István (1505-1572) teológiai, tanítói-nevelői géniusza szabta meg a protestáns mozgalom fejlődését. A gyakori megaláztatás, bebörtönzés, fizikai üldöztetés, amely életén át kísérte követői sorsának is jelképe lett. 1561-ben, kálmáncsai prédikátorsága idején már, mint baranyai püspököt istentisztelet közben fogták el és hurcolták el a törökök, kémkedéssel vádolták. Szolnoki börtönéből gyakran elvitték a piacra, ahol hívei szeme láttára brutálisan bántalmazták, Mehmed bég így akarta az embereket arra kényszeríteni, hogy óriási váltságdíjat fizessenek papjukért. Hiába járt közben kiszabadításáért Méliusz Juhász Péter debreceni püspök, sőt János Zsigmond fejedelem is.

Végül Mező Ferencné, aki egyszer hallotta a rab lelkipásztor prédikálását halálos ágyán arra kérte férjét, egy jómódú ráckevei kereskedőt, hogy szabadítsa ki ezt a sokat szenvedett embert – s az özvegy férj eleget téve felesége utolsó kívánságának, a saját pénzéhez a hívek által összeadott 1200 aranyforinton másfél év után kiváltotta Szegedi Kist a török fogságból. A prédikátor ezután elfogadta a ráckeveiek meghívását, ott is maradt haláláig. Amikor egykori rabtartója Ráckevére látogatott Szegedi fölkereste és megajándékozta. A nem várt jó cselekedet annyira meglepte a törököt, hogy bocsánatot kért a magyartól, Szegedi pedig igaz keresztényként kezet nyújtott, megbocsátott.

- a) Mivel vádolták Szegedi Kist a törökök? .....
- b) Miért kínozták látványosan? .....
- c) Mennyi ideig volt török fogságban a prédikátor?.....
- d) Mekkora összeg volt váltságdíja?.....
- e) Mit gondolsz miért ajándékozta meg Szegedi Kis a hozzá látogató törököt?
.....
.....

7. Olvasd el a „Reformációi fogalomtár (7-14. old.) című fejezetet az 500 éve reformáció című segédanyagból és válaszolj a kérdésekre!

- a) Az evangélikusság himnuszának címe:.....
- b) A reformátusság himnuszának címe: .....
- c) Nyolcágú, aranyszélű, fehér, ősi Krisztus szimbólum:.....
- d) Azt a protestáns elv, mely szerint minden keresztény ember elhívást kapott az istenes élet szolgálatára:.....
- e) Az elv, mely szerint a katolikus birtokosok területén a katolikus, az evangélikus birtokosok területén az evangélikus vallást kell (és szabad) követni:
.....
- f) A protestáns egyházak két szentsége:.....

8. Az elsődleges forrás alapján tervezd meg Luther számára pecsétnyomóját, a Luther-rózsát, az evangélikus egyház jelképét! Rajzold le a jelképet külön lapra!

„...elmondom, milyen gondolatokat akartam pecsétnyomómon, teológiám ismertetőjegyén, megmintázni. Benne kellett lennie elsősorban a keresztnek: Fekete kereszt a szívben, amelynek természetes színűnek (piros szív) kellene lennie, hogy állandóan emlékeztessen a Megfeszítettbe vetett hit boldogító hatalmára, mert akkor leszünk igaz emberek, ha szívből hiszünk. Ez a kereszt fekete ugyan, megöl és fájdalmat okoz, de meghagyja a szívet eredeti színében, nem semmisíti meg a természetet, hanem életben tartja... Az ilyen szív fehér rózsán pihen. Azt jelenti ez, hogy a hit örömet, vigasztalást és békességet terem, tehát viruló fehér rózsákon vezérel bennünket. Nem úgy adja a békét és örömet, mint a világ! Ezért kell fehérnek és nem pirosnak lennie a rózsának. Mert a fehér a lelkek és az angyalok színe. Ez a rózsza égszínkéék mezőben virul, mert az ilyen lelki és hitbéli öröm az eljövendő öröm előhírnöke már most a hitben élve és reménységben hordozva. De még nem az igazi öröm. Ezt a mezőt aranygyűrű veszi körül. Az ilyen boldogság ugyanis örökké tart a mennyben, nincs vége, drágább minden örömnél és vagyonnál, ahogyan az arany a legnemesebb és legdrágább ásvány.”

9. „Az öt Sola” A protestáns felekezetek hittételeit jól foglalja össze az évszázadok során alaptétellé vált öt „Sola”, amelyből négyet Luthernek, egyet Kálvinnak tulajdonítanak. Egészítsd ki a hittételeket a megfelelő szavakkal!

megváltása, Szentírás, hit, tettek, Istené, közvetítő, zsinati

- sola scriptura („egyedül az Írás”): csak a..... az alapja a keresztény tanításnak, a hagyományok és különféle ..... határozatok nem vehetőek annak.
- solus Christus („egyedül Krisztus”): csak Krisztus az egyedüli ..... Isten és az ember között
- sola fide („egyedül a hit”):csak .....által tudja az ember megérteni Krisztus áldozatának lényegét és így az üdvösséget, nem .....révén. A tettek mindig a hitből fakadnak
- sola gratia („egyedül a kegyelem”): csak Isten kegyelme által van az embernek ..... , üdvössége; ez Isten ajándéka
- soli Deo gloria („egyedül .....a dicsőség”): mindazt, amit az ember keresztényként tesz, az ember nem tulajdoníthatja magának.

10. Készítsd el az alábbi feladatok közül az egyiket! Külön lapon dolgozz!

- a. Készíts interjút a reformáció korának egy fontos szereplőjével! Az interjú során tárd fel a szereplő nézeteit és cselekvésének mozgatórugóit!
- b. Vitairat formájában érvelj a reformáció szükségessége mellett!
- c. Készíts naplófeljegyzéseket a reformáció eseményeiről a pápai udvar bíborosaként!
- d. Készíts rajzos infógrafikát a reformáció korának kiemelkedő eseményeiből!